

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра історії України

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту історії, права
та міжнародних відносин

 Олександр ЖУКОВ
«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АРХІВОЗНАВСТВО ТА МУЗЕЄЗНАВСТВО

Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

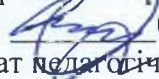
Спеціальність В9 Історія та археологія

Освітньо-професійна програма Історія та археологія

Перший рівень вищої освіти

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту історії, права
та міжнародних відносин
«28» серпня 2025 р.

Голова: **Світлана МОЦАК**
кандидат педагогічних наук, доцент

Розробники:

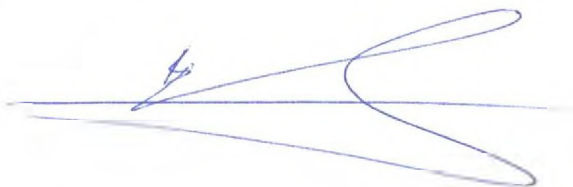
1. Власенко В. М. – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії України;
2. Король В. М. – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії України.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри історії України

Протокол № 1 від «28» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

кандидат історичних наук, доцент

В'ячеслав ОЛІЦЬКИЙ

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Бакалавр	Обов’язкова
		Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
1-й		
Лекції		
16 год.		
Практичні, семінарські		
24 год.		
Лабораторні		
Самостійна робота		
48 год.		
Консультації		
2 год.		
Вид контролю: залік		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни полягає у досягненні студентами сучасного фундаментального і критичного мислення, набутті спеціальних знань у галузі архівознавства та музеєзнавства, засвоєнні ними прийомів і методів архівної та музейної евристики в історичному дослідженні, ознайомленні з основними теоретичними добутками у галузі архівознавства та музеєзнавства.

Навчальна дисципліна «Архівознавство та музеєзнавство» входить до циклу професійної підготовки обов'язкової компоненти ОП.

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності**:

ІК. Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі історії та археології або у процесі навчання, здійснювати аналіз історичних явищ і подій, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК10. Здатність працювати в команді.

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **спеціальних компетентностей**:

СК 4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

СК 5. Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).

СК 6. Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних.

СК 7. Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини.

СК 9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

СК 10. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

СК 12. Здатність робити відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів, організовувати археографічну діяльність, роботу в архівах та музеях, державних наукових та науково-дослідних установах у відповідності з прийнятими правилами та нормами.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Архівознавство та музеєзнавство» базується на загальних знаннях дисципліни «Історія України».

3. Програмні результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни сприяє оволодінню навичками роботи з історичними джерелами, фондами архівів і музеїв, здійснюючи всебічне їх вивчення з метою одержання достовірної інформації про історичні події та явища.

ПРН 4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

ПРН 5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

ПРН 9. Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України.

ПРН 10. Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів

Поточний контроль										Разом	Сума
Розділ 1							Розділ 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
Поточний контроль										60	100
5	5	10	5	5	5	5	5	5	10		
Контроль самостійної роботи										40	
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		

4.1. Критерії оцінювання

Під час оцінювання результатів навчання застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального навантаження шляхом поточного та підсумкового контролю. Система оцінювання курсу реалізується згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів під час відвідування лекцій, роботи на практичних заняттях, виконання тестових завдань та виконання інших видів самостійної роботи.

Поточний контроль складається з таких компонентів:

- **60 балів:** участь у *семінарах* – підготовка аналітичних звітів та доповідей і пред'явлення результатів в аудиторії у вигляді усних відповідей, участь в обговоренні семінарських питань / дискусіях, виконання практичних завдань, виконання завдань тестового контролю.

- **40 балів:** опрацювання теоретичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань, підготовка рефератів, презентацій, есе тощо.

Разом – 100 балів.

Оцінювання результатів аудиторної роботи здійснюється за наступними критеріями:

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Здобувач вищої освіти відповідає на всі питання семінарського заняття, розкриває зміст загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає та правильно інтерпретує явища та процеси; виконує всі завдання, може правильно визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу; висловлює і обґрунтовує власну думку щодо предмету заняття, наводить аргументи на її підтвердження. Під час заняття продемонстрована активність та ініціативність.
4	Здобувач вищої освіти відповідає на всі питання семінарського заняття, розкриває зміст загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає та в цілому правильно інтерпретує явища та процеси; виконує завдання, однак допускає неточності; може визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу; висловлює власну думку щодо предмету заняття, наводить аргументи на її підтвердження, що ґрунтуються на положеннях підручників і навчальних посібників. Під час заняття продемонстрована ініціативність.
3	Здобувач вищої освіти дає відповіді на питання семінарського заняття, відтворює дефініції та пояснює зміст загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає, проте неточно інтерпретує явища та процеси; завдання виконує з неістотними помилками; може визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу, допускаючи незначні помилки.
2	Здобувач вищої освіти дає відповіді на більшість питань семінарського заняття, відтворює дефініції загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; лише називає явища та процеси; завдання виконує з неістотними помилками; не може визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу, називаючи при цьому їх ознаки.
1	Здобувач вищої освіти не готовий до заняття, не відповідає на питання, що винесені на розгляд, з труднощами виконує завдання, допускаючи змістовні помилки, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття.
0	Відсутність на занятті

4.2. Критерії оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки студента

Кількість балів за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	- студент упевнено оперує обсягом навчального матеріалу і застосовує його для розв'язання проблем; - самостійно оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки; - може характеризувати та аналізувати історичну інформацію; - співвідносити події та процеси за періодами на основі наукової періодизації історичної науки; - знає історіографію розглядуваних проблем; - студент виявляє творчі здібності, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати матеріал, наводити чисельні приклади; - вільно користується тематичними картами; - розуміє основні тенденції розвитку історичних проблем слов'янства;
82 – 89	- студент загалом володіє обсягом навчального матеріалу; - здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, наводити окремі власні приклади; - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати основні теоретичні й фактологічні положення, явища, але відповідь може бути не зовсім змістовною, цілісною, послідовною, містити деякі фактологічні помилки, неточності; - студент робить незначні помилки, користуючись картою; - не завжди може вірно зробити висновок, добрати переконливі аргументи; - дає загальну характеристику подій (причини, наслідки, значення); - встановлює послідовність подій, характеризує причинно-наслідкові зв'язки між ними;
74 – 81	- студент загалом володіє обсягом навчального матеріалу; - здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, наводити окремі власні приклади; - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати основні теоретичні й фактологічні положення, явища, але відповідь може бути не зовсім змістовною, цілісною, послідовною, містити деякі фактологічні помилки, неточності; - студент робить незначні помилки, користуючись картою; - не завжди може вірно зробити висновок, добрати переконливі аргументи; - не достатньо повно дає характеристику подій (причини, наслідки, значення); - на посередньому рівні встановлює послідовність подій, характеризує причинно-наслідкові зв'язки між ними;
64 – 73	- студент володіє навчальним матеріалом на початковому рівні; - може репродуктивно відтворити незначну частину теоретичного й фактологічного матеріалу; - виявляє знання і розуміння окремих положень курсу; - вміє на елементарному рівні аналізувати, робити узагальнення, порівняння, висновки;

	- визначає окремі ознаки подій, встановлює їх послідовність; - може дати стислу характеристику окремої постаті; - слабо орієнтується за картами;
60 – 63	- студент володіє навчальним матеріалом на початковому рівні; - може репродуктивно відтворити незначну частину теоретичного й фактологічного матеріалу; - виявляє знання і розуміння окремих положень курсу; - вміє на елементарному рівні аналізувати, робити узагальнення, порівняння, висновки; - визначає окремі ознаки подій, встановлює їх послідовність; - може дати стислу характеристику окремої постаті; - слабо орієнтується за картами;
35 – 59	коли студент дуже слабо володіє навчальним матеріалом, нездатний елементарно розпізнавати і відтворити окремі факти, явища, події; - впізнає постать чи подію лише за детальним описом; - не визнає послідовності подій; - відсутні навички роботи з картами; - відповідь має уривчастий, незакінчений, незмістовний характер; - відсутня здатність викласти думку на елементарному рівні; - вибирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні “так – ні”);
1 – 34	- коли студент зовсім не володіє навчальним матеріалом, нездатний елементарно розпізнавати і відтворити окремі факти, явища, події; - не впізнає постать чи подію; - не визнає послідовності подій; - відсутні навички роботи з картами; - відповідь має уривчастий, незакінчений, незмістовний характер; - відсутня здатність викласти думку на елементарному рівні; - вибирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні “так – ні”);

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

В Університеті передбачено можливість перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>).

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: усні опитування на практичних заняттях; виконання самостійної роботи; захист індивідуального завдання; тематичне тестування; виконання комплексної контрольної роботи; презентації результатів виконаних завдань тощо.

Питання для самоконтролю:

1. Поняття архівістики.
2. Поняття архівознавства.
3. Об'єкт і предмет археографії
4. Методи архівознавства
5. Принципи архівознавства.
6. Архівний фонд.
7. Архівний документ.
8. Національний архівний фонд (НАФ).
9. Джерельна база архівознавства.
10. Історіографія архівознавства (перша половина XIX – початок XX ст.).
11. Історіографія архівознавства (1917 – початок 30-х рр. XX ст.).
12. Історіографія архівознавства (початок 30-х рр. – початок 50-х рр. XX ст.).
13. Історіографія архівознавства (середина 50-х XX ст.– 1991 р.).
14. Історіографія архівознавства (1991-2024 рр.).
15. Канали наукової комунікації з архівознавства.
16. Центри наукових досліджень з архівознавства.
17. Архіви в добу середньовіччя в Україні.
18. Архіви в ранню модерну добу в Україні.
19. Архіви імперського періоду.
20. Архівні реформи XIX ст.
21. Архівна справа в період Української революції 1917-1921 рр..
22. Архівна справа на Західній Україні та в еміграції в міжвоєнний період.
23. Архівна справа в радянській Україні (1919-1945).
24. Архівна справа в радянській Україні (1946-1990).
25. Архівна справа в незалежній Україні.
26. Центральні державні архіви.
27. Галузеві державні архіви.
28. Місцеві архіви.
29. Державна архівна служба України.
30. Документи НАФ.
31. Види документів НАФ.
32. Унікальні документи НАФ.
33. Доступ до документів НАФ.
34. Архівна (зарубіжна) україніка.
35. Архівні центри зарубіжної україніки.
36. Архівна евристика.
37. Довідковий апарат.

38. Особливості роботи з архівно-слідчими справами.
39. Музеєзнавство як наука та навчальна дисципліна.
40. Об'єкт, предмет і завдання музеєзнавства.
41. Типи музеїв.
42. Виникнення спеціалізованих музеїв у ХІХ ст.
43. Законодавство про музейну справу в Україні.
44. Музейна справа в Україні.
45. Фондова робота музеїв.
46. Експозиційні діяльність музеїв.
47. Виставкова діяльність музеїв.
48. Культурно-освітня діяльність музеїв.
49. Новітні технології в музейній справі.
50. Провідні музеї світу.
51. Музейний фонд України.
52. Музейна пам'ятка.
53. Музейний предмет, колекція, зібрання.
54. Структура музеєзнавства.
55. Теоретичне музеєзнавство.
56. Прикладне музеєзнавство.
57. Профілі музеїв.
58. Науково-дослідна діяльність музеїв.
59. Екскурсійна діяльність музеїв.
60. Комерційна діяльність музеїв.

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Архівознавство та музеєзнавство» складається з двох розділів, які в цілому характеризують структуру дисциплін, які використовуються для вивчення історичного минулого.

Розділ 1. Теоретико-методологічні засади архівознавства.

Розділ 2. Теоретико-методологічні засади музеєзнавства.

7. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

7.1. Тематичні розділи

Розділ 1. Теоретико-методологічні засади архівознавства

Тема 1. Архівознавство як наука і навчальна дисципліна.

Об'єкт, предмет, методи архівознавства. Понятійний апарат. Джерельна база. Історіографія архівознавства. Зв'язок з іншими історичними науками та навчальними дисциплінами. Канали наукової комунікації. Центри наукових досліджень.

Тема 2. Історія архівної справи.

Архіви на Русі, у Великому князівстві Литовському, Польській Короні, Речі Посполитій, на Гетьманщині та Січі. Архіви імперського періоду. Наслідки

архівної реформи. Архівна справа в період Української революції 1917-1921 рр. Архівна система радянської доби.

Тема 3. Архіви й архівна справа в незалежній Україні.

Архівна система. Система архівів. Етапи розвитку архівної системи в незалежній Україні. Державна архівна служба. Центральні державні архіви. Галузеві державні архіви. Місцеві державні архіви. Трудові архіви. Приватні архіви.

Тема 4. Національний архівний фонд України. Доступ до архівів.

Національний архівний фонд України: поняття, джерела, склад і структура. Право власності на документи. Документ. Архівний документ. Унікальні архівні документи. Державний центр збереження документів НАФ. Культурні цінності України. Їх класифікація. Доступ до архівів.

Тема 5. Архівна україніка.

Поняття архівної україніки. Види та класифікації архівної україніки. Зарубіжна архівна україніка. Етапи формування архівів української еміграції. Архівні центри зарубіжної україніки.

Тема 6. Архівна евристика: поняття, довідковий апарат

Поняття евристики. Види евристики: джерельна, бібліографічна, музейна, генеалогічна, документна. Архівна евристика: об'єкт і предмет. Довідковий апарат. Види довідників. Архівний каталог. Журнал «Архіви України». Правила оформлення посилань на архівні документи.

Тема 7. Архівна евристика: архівно-слідчі справи.

Позасудові органи в СРСР. Архівно-слідчі справи репресивних органів. Їх склад, структура, інформаційний потенціал. Особливості роботи з архівно-слідчими справами. Агентурні справи. Оперативні матеріали. Онлайн-бази даних щодо репресованих. Е-архіви.

Розділ 2. Теоретико-методологічні засади музеєзнавства

Тема 8. Музеєзнавство як наука і навчальна дисципліна

Поняття «музей», «музейна справа», «музеєзнавство». Складові музейної справи. Музей як соціальний інститут. Функції музеїв. Класифікація музеїв. Науково-фондова робота музеїв. Експозиції та виставки. Науково-дослідна та освітньо-виховна робота. Стан музейної справи в сучасній Україні.

Тема 9. Історія музейної справи

Зародження музейної справи. Колекціонування в добу античності, середньовіччя та Відродження. Колекціонування і перші музеї в епоху Просвітництва. Профілізація музеїв. Роль музейної справи у XX ст. Реституція музейних цінностей. Провідні музеї світу. Становлення та розвиток музейної справи в Україні.

Тема 10. Практична діяльність музеїв

Фондова робота в музеях. Суть і специфіка музейної експозиції. Типи і види експозицій музеїв різних профілів. Класифікація і типологія виставок. Менеджмент і маркетинг у сучасному музеї. Нові технології в галузі музейної справи та комунікації. Культурні та інформаційні ресурси. День музеїв. Досвід музейного менеджменту країн світу. Форми освітньої роботи музеїв. Екскурсія.

Лекція. Консультації. Наукові читання (конференції, сесії, засідання). Зустріч з цікавою людиною, концерти, літературні вечори, театралізовані вистави.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви тем	Денна форма				
	Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Конс.	Самост.
Розділ 1					
Дисципліни, що розробляють спеціальні методи роботи з джерелами					
Тема 1. Архівознавство як наука і навчальна дисципліна	9	2	2		5
Тема 2. Історія архівної справи	9	2	2		5
Тема 3. Архіви й архівна справа в незалежній Україні	11	2	4		5
Тема 4 Національний архівний фонд України. Доступ до архівів	9	2	2		5
Тема 5. Архівна україніка	9	2	2		5
Тема 6. Архівна евристика: поняття, довідковий апарат	9	2	2		5
Тема 7. Архівна евристика: архівно-слідчі справи	7		2		5
Розділ 2					
Дисципліни, завданням яких є вивчення окремих типів (видів) джерел					
Тема 8. Музеєзнавство як наука і навчальна дисципліна	9	2	2		5
Тема 9. Історія музейної справи	8	2	2		4
Тема 10. Практична діяльність музеїв	8		4		4
Консультація	2			2	
Усього годин	90	16	24	2	48

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1	Тема 1. Архівознавство як наука і навчальна дисципліна	2
2	Тема 2. Історія архівної справи	2
3	Тема 3. Архіви й архівна справа в незалежній Україні	2
4	Тема 4 Національний архівний фонд України. Доступ до архівів	2
5	Тема 5. Архівна україніка	2

6	Тема 6. Архівна евристика: поняття, довідковий апарат	2
7	Тема 8. Музеєзнавство як наука і навчальна дисципліна	2
8	Тема 9. Історія музейної справи	2
	Усього годин	16

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1	Тема 1. Архівознавство як наука і навчальна дисципліна	2
2	Тема 2. Історія архівної справи	2
3	Тема 3. Архіви й архівна справа в незалежній Україні	4
4	Тема 4 Національний архівний фонд України. Доступ до архівів	2
5	Тема 5. Архівна україніка	2
6	Тема 6. Архівна евристика: поняття, довідковий апарат	2
7	Тема 7. Архівна евристика: архівно-слідчі справи	2
8	Тема 8. Музеєзнавство як наука і навчальна дисципліна	2
9	Тема 9. Історія музейної справи	2
10	Тема 10. Практична діяльність музеїв	4
	Усього годин	24

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1	Тема 1. Архівознавство як наука і навчальна дисципліна	5
2	Тема 2. Історія архівної справи	5
3	Тема 3. Архіви й архівна справа в незалежній Україні	5
4	Тема 4 Національний архівний фонд України. Доступ до архівів	5
5	Тема 5. Архівна україніка	5
6	Тема 6. Архівна евристика: поняття, довідковий апарат	5
7	Тема 7. Архівна евристика: архівно-слідчі справи	5
8	Тема 8. Музеєзнавство як наука і навчальна дисципліна	5

9	Тема 9. Історія музейної справи	4
10	Тема 10. Практична діяльність музеїв	4
	Усього годин	48

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Архівознавство: Підручник / За заг. ред. Я. С. Калакури та І. Б. Матяш. Київ: Київ: Академія, 2010. 356 с.
2. Вступ до музеєзнавства і пам'яткознавства: навч. посіб. / за наук. ред. О. М. Гончарової, С. Ж. Пустовалова. Київ, 2020. 490 с.
3. Нариси історії архівної справи в Україні / за заг. ред. І. Б. Матяш та К. І. Климової. Київ : Академія, 2002. 621 с.
4. Олійник С. В. Архівознавство. Конспект лекцій для студентів історичних факультетів вищих навчальних закладів України. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2014. 144 с.
5. Салата О. О. Основи музеєзнавства: навчально-методичний посібник. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 164 с.
6. Хрестоматія з архівознавства: навч. посіб. для студ. іст. спец. вищ. навч. закл. / упоряд. : Г. В. Боряк та ін. Київ : Вид. дім «КМ Академія», 2003.

Додаткові

7. Архіви України. Науково-практичний журнал. Державна архівна служба України.
8. Архівістика: термінолог. словник / ГАУ при КМ України. УНДІАСД; авт. упоряд.: К. Є. Новохатський та ін. Київ, 1998. 106 с.
9. Архівні установи України: довідник / Держкомархів України, УНДІАСД. 2-ге вид., доп. Київ, 2005. Т. 1. 692 с.
10. Бандура М. В. Надійний супутник архівістів та істориків // Архіви України. 2017. Вип. 5. С. 103-138.
11. Гайдай О. Музеєзнавство: навчальний посібник. Миколаїв: Видавництво ЧНУ імені Петра Могили, 2021. 212 с.
12. Гончарова О. М. Художні музеї США та Канади: навч. посіб. Київ: Вид. Центр КНУКіМ, Логос, 2018. 160 с.
13. Лавренко В.С. Практичне музеєзнавство. – Дніпро: Ліра, 2023. – 116 с.
14. Мошик І. В. Експозиційно-виставкова діяльність Національного заповідника «Глухів» // Праці Центру пам'яткознавства. 2015. Вип. 27. С. 93–99.
15. Поколотна М. М. Організація екскурсійної діяльності : підручник. Харків : Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, 2017. 180 с.
16. Руденко С. Б. Музей як технологія. Київ : Ліра-К. 2021. 436 с.
17. Рутинський М. Й., Стецюк О. В. Музеєзнавство: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 428 с.

18. Українські архівісти (XIX–XX ст.): Біобібліогр. довідник / Держкомархів України. УНДІАСД; Упоряд.: І. Б. Матяш (кер.), С. Л. Зворський, Л. Ф. Приходько та ін. Київ, 2007. 752 с

Інтернет-ресурси

Державна архівна служба України. URL: <https://archives.gov.ua/ua/>

Державний архів Сумської області. URL: <https://daso.archives.gov.ua/>

Музейний портал. URL: <https://museum-portal.com/>

Інститут історії України НАН України. URL: <http://history.org.ua/>

Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України. URL: <http://archeos.org.ua/>

Сумський обласний краєзнавчий музей. URL: <http://museum.sumy.ua/>

Сумський обласний художній музей. URL: <http://artmuseum.sumy.ua/>

Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства. URL: <https://undiasd.archives.gov.ua/>

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Навчальні аудиторії, які обладнані для проведення лекційних і семінарських занять.

2. Аудіовізуальні, технічні і комп'ютерні засоби навчання.

3. Презентація лекцій в PowerPoint.